Aan Burgemeester en wethouders en raadsleden der gemeente Tytsjerksteradiel.

Er ligt vanavond wederom het onderwerp voor, waar ik al een aantal malen op een Iepen Poadium heb mogen inspreken, nl Rendac-Sonac ook wel Darling Ingredients. Welke lieveling ik hieruit moet opmaken is mij onduidelijk, maar dat terzijde.

In dit gehele dossier moet een splitsing gemaakt worden in verantwoordelijkheden: a. de ruimtelijke ordening, die bij de gemeente ligt en b. de milieuaspecten, die een provinciale verantwoordelijkheid is. Vanavond kan alleen de eerste verantwoordelijkheid besproken worden. Toch wil ik even een algemene opmerking maken. Het zal u allen ongetwijfeld bekend zijn dat Sonac-Rendac een hele rits aan vergunningen heeft gekregen over bouwaspecten en uitstoot. Daar zijn een aantal instanties mee bezig geweest. De namen Olfasense en FUMO komen in dit verband regelmatig voorbij. Beiden hebben dikke rapporten geproduceerd, die vaak alleen maar m.b.v. WOO-aanvragen boven water te krijgen zijn. Moeten er dingen onbenaderbaar gemaakt worden voor de burgers, moet er wat onder de pet gehouden worden? Dat er stukken in zulke rapporten staan, die bedrijfsgeheim zijn lijkt mij redelijk, maar om alles moeilijk benaderbaar te maken **roept bij mij achterkamertjeswerk op**.

Dan iets over de handhaving.

Er zijn in de diverse vergunningen aantallen en hoeveelheden genoemd, die niet overschreden mogen worden. Lijkt mij alleszins terecht, echter het verbaast mij buitengewoon, dat overschrijdingen van deze voorschriften niet leiden tot eisen voor aanpassingen **op korte termijn** dan wel sluiting van de veroorzaker. Mag ik een vergelijking bij u neerleggen: wij mogen op een stuk weg 50 km/uur rijden. Rijdt je echter harder dan bv 54km/uur en er is controle, dan volgt er onherroepelijk een boete. Het is toch raar, dat Sonac wel een aantal door de overheid opgelegde voorschriften tijdenlang mag overtreden en dat ik als simpele autobestuurder direct ter verantwoording wordt geroepen. Heet dat **rechtsongelijkheid?**

Re het stuk van onze gemeente met kenmerk 26Z139130. Ik ben blij, dat dit stuk het licht heeft gezien. Het geeft op vele plaatsen aan, wat ook onze problemen zijn. Mijn complimenten hierover. Maar ook in dit stuk zie ik nog een aantal vragen. Uw stuk rept louter over het geuronderzoek verricht in opdracht van Sonac door Olfasense. Maar hier wordt alleen maar GEUR besproken en geen verdere (schadelijke?) uitstoot. Maar geur is slechts een klein onderdeel van de gehele problematiek. Ook het gemeentestuk 2026 0527 26214 is gefocust op de **geuremissie**.

Ik lees op blz.2 onder punt 1 van stuk 26Z139139 :"Enkele aannames bevatten **onzekerheden**. Als de verwachting in de praktijk anders uitpakt, wijzigt de gemodelleerde emissie en immissie". De praktijk wijst uit, zoals ook al een aantal malen eerder het geval is geweest, dat er WEL overschrijdingen van de vergunde aantallen en hoeveelheden plaats vinden, dus lijkt het mij noodzakelijk, dat er consequenties aan verbonden worden? Waarom worden die niet in dit stuk genoemd en aan de verleende vergunning gekoppeld? Ook onder de twee volgende aandachtsstreepjes worden iedere keer aannames gedaan. Betekent dit dat wanneer de aannames veel te optimistisch zijn geweest: "Jammer dan, pech gehad"? Geldt dit ook voor vergunningen op diverse andere terreinen, wanneer er niet aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan of wordt er dan ineens wel gehandhaafd?

Als ik de derde alinea van blz. 2 lees: "Deze onzekerheden brengen met zich mee, dat de geuremissie ook anders, dan tot nu toe gemodelleerd, kan uitpakken". Mocht dit het geval zijn, wordt dan deze installatie stil gezet of gaan we plannen maken voor een aanpassing, die een aantal jaren op zich laat wachten met als gevolg dat de luchtverontreiniging c.q. vergiftiging van de bewoners rustigjes door mag gaan.

Ik kan uw conclusie vermeld op blz. 3 onder punt 3 de derde alinea volledig onderschrijven. Er moet beter en vooral ook frequenter onderzoek komen. Onderzoek, dat zich niet beperkt tot metingen van de thans, door beperkt onderzoek, bekende stoffen, maar dat zich uitbreidt tot **diepgaand** onderzoek van **alle** verschillende stoffen, die door de diverse schoorstenen worden uitgestoten. Dan pas weten we precies waar we over praten en wat eventuele schadelijke gevolgen er voor de bevolking kunnen zijn. Het lijkt mij daarnaast noodzakelijk, dat deze onderzoeken minimaal twee jaar na het volledig in gebruik zijn van de installatie(s) doorgaan, omdat er altijd aanloopproblemen en mogelijk andere storingen gaan voorkomen.

Nog een opmerking over het raadsstuk met nr 2026 0527 2621 4. Onder punt 3 3e alinea op blz. 5 van dit stuk geeft u aan, dat FUMO niet van plan is onderzoek naar de emissie van de schoorstenen te gaan (laten) uitvoeren omdat(citaat) ”er gezien de activiteiten van Sonac geen aanleiding is om AAN TE NEMEN, dat toxische stoffen in de lucht kunnen komen”. Aannemen is leuk maar zekerheid is beter. Dit wordt door u ook in het raadsstuk in de laatste zin van deze alinea vastgesteld.

Tenslotte een opmerking over punt 6 op blz. 6 van het raadsstuk. Er zijn een meerdere rechtszaken geweest, die een andere kijk op dit onderwerp noodzaken, dan u hier aangeeft. Ik doe deze uitspraken van de rechtbanken Overijssel en Zeeland-West-Brabant als bijlage bij dit stuk. Ik wijs daarnaast op de uitspraak van de Rechtbank Midden Nederland datum 01-05-2026 **(ECLI:NL:RBMNE:2026:2120)** waarin onder punt 38 aangegeven wordt dat de vergunde geurvracht NIET gecorrigeerd mag worden met een factor 2. Het kan niet zo zijn dat er in de provincie Friesland andere eisen en voorwaarden gelden dan in Midden Nederland.

Ik wens u alle mogelijke succes toe bij uw inspraak bij de provincie en dank u voor de hiertoe genomen voorbereidingen.